ŚREDNIOWIECZE
STYLE W SZTUCE

SZTUKA ROMAŃSKA

Między XI a XIII wiekiem ukształtował się i rozwinął w architekturze, malarstwie i rzeźbie styl o charakterze przede wszystkim religijnym, zwany stylem romańskim lub romanizmem.

ARCHITEKTURA

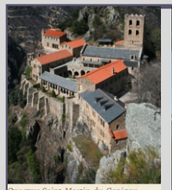
Opactwo Saint-Martin-du-Canigou w Vernet-les-Bains (Francja)

Kolegiata w Kruszwicy

Prosta bryła budynku była rozczłonkowana, a elementy przestrzenne miały określoną hierarchię. Charakterystyczne dla stylu romańskiego były półokrągłe przybudówki, wieże i małe, wąskie okna.

Mocne budowle o grubych murach przypominały twierdzę. Wznoszono je ze starannie obrobionych ciosów kamiennych.

Opactwo benedyktyńskie w Cluny (Francja

Kościoły i budowle romańskie stanowiły symbol potęgi boskiej, ale i punkt orientacyjny dla podróżnych. Często pełniły także funkcje obronne.

Wnętrze bazyliki św. Marii Magdaleny w Vézelay (Francja)

Sklepienie miało najczęściej kształt połowy walca (tzw. sklepienie kolebkowe), a wnętrza były zwykle surowe, z małą ilością dekoracji.

MALARSTWO

Malarstwo romańskie to przede wszystkim malowidła ścienne umieszczane w kościołach, przedstawiające sceny ze Starego i Nowego Testamentu

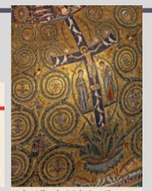
Malowidła z kościoła San Clemente w Tahull (Hiszpania)

RZEŹBA

Ilustrowała treści religijne, przedstawiała historie świętych.

Rzeźba romańska była ściśle związana z architekturą, zdobiono nią na przykład portale czy kolumny.

Kwatery Drzwi Gnieźnieńskich przedstawiające działalność misyjną i śmierć św. Wojciecha

PRZYKŁADY

Katedra w Pizie (Włochy)

Kościół w opactwie benedyktynów Maria Laach (Niemcy)

Kolegiata w Tumie k. Łęczycy

Kościół św. Mikołaja w Cieszynie

SZTUKA GOTYCKA

Styl gotycki powstał w połowie XII wieku i trwał w licznych odmianach do początków XVI wieku.

Najpełniej rozwinął się w architekturze, zwłaszcza sakralnej, obejmuje także dzieła malarskie i rzeźbę.

ARCHITEKTURA

Symbolem stylu gotyckiego jest katedra – budynek przekraczający swoją wspaniałością wszystko, co powstało do tej pory. Był wizją nieba na ziemi, symbolem niewidzialnej rzeczywistości nadprzyrodzonej i odzwierciedleniem potęgi Boga.

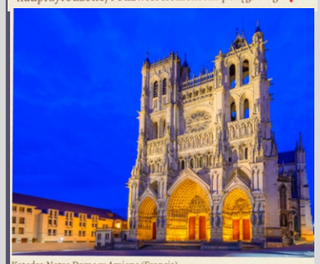
Katedra Notre Dame w Amiens (Francja)

Charakterystyczną cechą architektury gotyckiej jest łuk ostry, który możemy zauważyć zarówno w konstrukcji, jak i w dekoracji. Fasadę, czyli frontową ścianę budynku, zdobią liczne wieże, galerie arkadowe i ażurowe łuki.

Kościół gotycki jest ogromny, ale nie masywny. Smukła, strzelista budowla wznosi się wysoko ku górze. Patrząc na nią, ma się wrażenie, że budynek się unosi. Mury są cienkie, ażurowe, wypełnione wieloma dużymi oknami. Takie rozwiązanie architektoniczne było możliwe dzięki licznym łukom przyporowym znajdującym się na zewnątrz katedry.

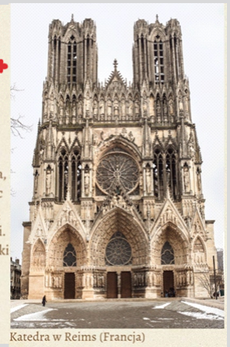
Katedra w Reims (Francja)

Wnętrze katedry w Amiens (Francja)

Bardzo ważnym elementem konstrukcji katedry gotyckiej są sklepienia, najczęściej krzyżowo-żebrowe.

Wewnątrz katedry panuje półmrok, rozświetlany blaskiem przebijającym się przez ogromne kolorowe witraże, podkreślające szczególną rolę światła, znaku boskiej obecności.

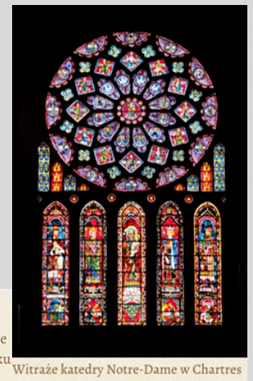
Witraże katedry Notre-Dame w Chartres (Francja)

MALARSTWO

Malarstwo gotyckie to z jednej strony olbrzymie wieloskrzydłowe ołtarze, a z drugiej – kunsztowne malarstwo miniaturowe zdobiące książki rękopiśmienne.

W dobie gotyku tworzyli malarze, którzy odegrali istotną rolę w historii malarstwa europejskiego. Należą do nich między innymi:
- włoski twórca Giotto di Bondone
- późnogotyccy niderlandzcy malarze Jan van Eyck i Hans Memling

Robert Campin, *tryptyk Zwiastowanie*

Jan van Eyck, *Ołtarz Baranka Eucharystycznego*

RZEŹBA

Rzeźba gotycka początkowo była ściśle związana z architekturą – zdobiła między innymi portale, a także nagrobki baldachimowe i płyty nagrobne.

Chrystus ukazujący swoje rany podczas Sądu Ostatecznego, płaskorzeźba z katedry Notre-Dame w Paryżu (Francja)

Wit Stwosz, Ołtarz Mariacki

Jednym z najwybitniejszych rzeźbiarzy tej epoki był Wit Stwosz, niemiecki artysta tworzący także na terenie Polski.

PRZYKŁADY

Kościół Mariacki w Gdańsku

Katedra św. Jana Chrzciciela we Wrocławiu